

Verslag

Onderwerp: Verslag omgevingswerkgroep Arcen

Datum: 20 juni 2017

Plaats: Arcen

Aanwezig vanuit het waterschap: Marita Cals, Wout de Fijter, Edmar Steneker

Dit verslag geeft een samenvatting van de belangrijkste besproken onderwerpen.

1. Inleiding

- Marita heet iedereen welkom. Daarna een kort voorstelrondje.
- Edmar neemt het over en bespreekt de agenda van de avond.
- Doel van de bijeenkomst is terugkoppeling van afgelopen periode, waar staan we nu en vooral een vooruitblik voor het vervolgproces.

2. Tevredenheidsenquête

De enquête heeft als doel het proces beter aan te laten sluiten bij de wensen van de omgeving. Deze enquête wordt afgenomen bij de omgevingswerkgroepen, de ontwerpateliers en de informatieavonden van alle dijktrajecten.

3. Terugblik en acties vorige keer

-> Wout licht de vraag toe waarom aan de overzijde van de Maas geen dijk wordt aangelegd en/of er stukken beschikbaar zijn deze overweging beargumenteren.

Doorslaggevend voor een dijk aan de overkant van de Maas, zijn de kosten voor het afsluiten van de Maas. De beste vergelijking voor deze kosten zijn de stuwen in de Maas. Deze zijn bijna 100 jaar oud en moeten over een paar jaar worden vervangen. De kosten van vervanging worden geraamd op 1,6 miljard euro voor zes stuwen. Dit is op basis van een eerste verkenning en hier zijn nog geen openbare documenten van beschikbaar. De kosten van 100 jaar geleden zijn moeilijk vergelijkbaar met de huidige situatie. Een ander voorbeeld is de balgstuw bij Ramspol, deze heeft ongeveer 100 miljoen euro gekost. Voor het voorgestelde alternatief heb je er twee nodig, waarbij de kerende hoogte van dit voorbeeld meerdere meters te laag is voor de situatie en waterstanden in Arcen.

Kort samengevat is de inschatting dat alleen al het op twee locaties voldoende veilig kunnen afsluiten van de Maas ruimschoots meer dan 100 miljoen euro kost. Deze kosten zijn substantieel 2/5 hoger dan de alternatieven die worden afgewogen binnen het dijkversterkingsproject. Daarom wordt dit alternatief verder niet verkend.

Opmerking: Is een balgstuw een optie?

Een balgstuw kan maar een beperkte hoogte overbruggen, een orde van grootte die in Arcen niet voldoende is. In Arcen is een constructie vergelijkbaar met een stuw nodig en dan zowel boven- als benedenstreams. Deze constructies zijn dermate kostbaar, dat dit alternatief niet wordt meegenomen.

-> Wout licht de nieuwe gegevens over de versterkingsopgave toe. De benodigde hoogte van de waterkering is specifiek gemaakt per dijksectie. Hierbij is er onderscheid gemaakt tussen een groene dijk (levensduur 50 jaar) en een harde constructie (levensduur 100 jaar). Verder is per sectie de huidige hoogte van de dijk weergegeven, waardoor duidelijk wordt wat de opgave is. Er is mogelijk nog een kleine speling van enkele decimeters na de keuze van het voorkeursalternatief, o.a. door de te maken ontwerpkeuzes.

Aan de zuidkant van Arcen is de ontwerpogave iets hoger. De hoogte van een harde constructies is hoger, maar de verschillen zijn niet heel groot. Bij groene dijken houden we rekening met zetting, waardoor de uiteindelijke hoogte ongeveer 1 à 2 decimeter lager uitvalt dan de aanleghoogte.

De opgave is dus 1,5 tot 2 meter, zoals eerder gecommuniceerd. Dit is ook een aanknopingspunt voor later deze sessie, als we gaan kijken naar wat de invloed is van de rivierverruimende maatregelen.

Actie: kaart met daarop de verschillende varianten meesturen met het verslag (WL).

4. Waar staan we nu?

-> We gaan het vandaag niet over de 'achtertuinten' hebben, maar alleen over het zuidelijke en noordelijke deel. Voor de achtertuinten zijn we nog niet zover. Er moet nog meer doorgerekend worden, dit is nog veel complexer.

-> Vraag: Wanneer wordt definitief besloten welke hoogte het zou moeten worden? De hoogte hangt heel erg af van het type kering en de precieze locatie. Uiteindelijk werk je toe naar een projectplan waterwet waarin de hoogte wordt vastgelegd. De verwachting is dat dit volgend jaar zal zijn. Daarnaast verwachten we dat de hoogtes die we nu hebben niet substantieel meer veranderen, het geeft een reëel beeld van de opgave waar we voor staan.

Wat we kunnen meenemen aan uiterwaardverlaging is al verwerkt. Maatregelen waar nog geen besluiten voor genomen zijn, zijn nog niet verwerkt in de huidige hoogtes. Als er voordat er een definitief ontwerp is nog een beslissing genomen wordt omtrent dit soort maatregelen, dan zou dat mogelijk nog meegenomen kunnen worden.

-> Het streven is om begin 2018 het voorkeursalternatief (VKA) vast te kunnen stellen. De stuurgroep beslist hierover. Daarna komt pas de planuitwerkingsfase. Het VKA is met name het tracé en type waterkering.

-> Vraag: Is de faalkansberekening inzichtelijk te maken? We zitten midden in de onderzoeken voor de faalkansanalyses. Na de zomer kunnen we terugkomen op de resultaten van het faalkansonderzoek. Dan kunnen we het gesprek aangaan, hoe we dat in kunnen passen. De nieuwe normering is voor veel waterschappen in NL nieuw en 3/5 specifiek voor dit onderwerp is er veel onderzoek nodig. We lopen op dit gebied in Limburg voorop, en daardoor vraagt dit tijd om het goed te onderzoeken. We zullen hier alles uit de kast moeten halen qua innovaties en denkkraft. Over de hele lengte een innovatieve dure kering zal het niet gaan worden, maar over de hele lengte een groene dijk ook niet. We zullen naar slimme combinaties moeten zoeken.

-> Vraag: Is het vaststellen van het VKA eind van het jaar al zo ver? In vorige bijeenkomst is de

besluitvorming niet heel doorzichtig geworden. Is er iets te zeggen in hoeverre bewoners, gemeente, bewoners in het achterland, etc. hun meningen meegenomen wordt.

- Bij het inzichtelijk maken van welke opties er zijn, wordt er in een breed palet inzichtelijk gemaakt aan bestuurders wat er speelt, en het draagvlak vanuit de bewoners wordt daarin zeker meegenomen. Naast draagvlak spelen daar ook andere aspecten mee, zoals bijvoorbeeld kosten, ruimtelijke kwaliteit en dergelijke.

- De bestuurders kennende zullen ze ook bij hun achterban nagaan wat er leeft, zodat dit meegenomen wordt.

- Voordat de stuurgroep bijeenkomt zal er nog een informatieavond zijn waar ook bestuurders aanwezig zijn. Ook de belangengroepen hebben nog contact met de bestuurders. Het zal dus niet het enige doorslaggevende zijn, maar ze zullen het zeker meenemen.

5. Terugblik op ontwerpateliers

->Voor het noordelijke deel hebben een ontwerpessie gehouden m.b.t. het 'eiland' bij de brouwerij. Daar hebben we de alternatieven geschetst, en hebben we veel vragen gesteld.

- Reflectie vanuit landgoed De Barones: Duidelijk kunnen aangeven wat onze wensen zijn en er wordt positief op teruggekeken. Het uitzicht vanuit het terras is bij ons cruciaal vanuit ondernemersoogpunt.

- Reflectie vanuit proeverij: Wordt als een kans gezien. Mooie fietspaden, mogelijk een terras. We staan er niet negatief in.

-> Opmerking: Is de agrariër van Engelen daarbij aanwezig geweest, want de dijkverlegging loopt over zijn land?

- Nee, die is daar niet bij aanwezig geweest. We zullen contact met hem opnemen. Wij hebben mensen gevraagd om zich op te geven. Op die lijst is hij niet terecht te komen. Maar goed om te horen, zodat we contact met hem op kunnen nemen.

- Opmerking: Misschien meer agrariërs er bij betrekken?

- Gewoonlijk doe je dit pas in de volgende fase. We hebben tienduizenden stakeholders in dit project, dus we kunnen niet iedereen nu al benaderen. Dat we nu al zoveel met mensen bespreken, is goed voor het proces, maar het is niet haalbaar om iedereen nu al te spreken.

-> Opmerking: Het gebied noord en zuid is nog niet heel duidelijk en er is een soort tussengebied tussen het noordelijke deel en het centrale deel. Probeer iedereen er bij te betrekken, want anders gaan mensen dwarsliggen. Maak een duidelijke indeling van wat er met elk gebied gaat gebeuren. Mensen moeten inzicht hebben in de hoogtes. Duidelijke vraag voor beelden/visualisaties.

-> Edmond Staal over integrale ontwerpessie Arcen-Zuid. Vanuit Limburgs Landschap hebben we de belangen van de kasteeltuinen en gebied langs de Maas bekeken. We hebben gekeken naar de toekomst, en hoe we het mooier kunnen maken. De opgave ligt er, en het kan ook gewoon mooi worden. Dat het logisch voelt dat er een kering ligt en dat deze gebruikt kan worden. We zijn gaan kijken naar de verschillende alternatieven en hebben gedacht in mogelijkheden.

Om de watermolen: We kunnen dogmatisch blijven denken dat een watermolen buitendijks hoort te liggen, maar de kade komt er toch. Een kade vlak langs de watermolen is nog minder wenselijk, dus we wilden in kansen denken. Rondom de kruising met de N271 moeten we wat gaan doen, dus daar zijn we gaan discussiëren hoe we dat kunnen vormgeven, bijvoorbeeld met een fietspad met zicht op

o.a. kasteeltuinen. Het dilemma met de wandelaars en fietsers kan worden opgelost door de ze beiden aan een kant van de watermolen te laten gaan.

In de hoek rondom de watermolen moet een vistrap aangelegd worden. Een aandachtspunt is de watermolen, die voldoende water moet krijgen om te kunnen malen. Na wat groot denken, willen we de oude vijvers (van oude kaarten) weer zichtbaar maken. Dit zou mooi passen bij het watermolenlandschap en heeft toekomstperspectief. Technenuten moeten een mooie oplossing zien te vinden om de beek af te kunnen sluiten tijdens hoogwater. Denkend vanuit oude eigenschappen van het landschap en denkend in de toekomst, kunnen we er ook wat moois van maken. Er is nog geopperd om het water uit de kasteeltuinen te gebruiken om de watermolen aan te sturen.

Bij sommige alternatieven is niet meegedacht met het landschap. Vanuit Limburgs Landschap is dit geen optie.

Opmerking Marita: We willen deze manier van denken heel graag stimuleren. Niet alleen denken vanuit wat we nu hebben, maar ook wat het te bieden heeft en wat het zou kunnen worden. Voor de kasteeltuinen en het zuidelijk deel kijken we terug op een zeer waardevolle ontwerpessie.

Opmerkingen:

- Het is een logische oplossing om de dijk achter de watermolen langs te leggen, want die andere optie is gewoon niet haalbaar. De manier van benaderen is inspirerend.
- Vanuit het terras vanuit de watermolen is het zicht op de Maas nihil. De beek is belangrijker. De horizon is wel een issue, maar met detaillering kan je dit ook weer aantrekkelijk maken.
- Belangrijk om vrij te durven denken. Het kan niet blijven zoals het is, maar hoe kunnen we dat op een goede manier oplossen.

-> Toelichting op mail van Wil Joosten. Waarom wordt er geen vestingmuur van Arcen gemaakt? Stel je maakt vanaf de Schanstoren een stadsmuur waar je deels doorheen kan kijken (bijvoorbeeld met een glaswand). Je zou ook een deel demontabel kunnen maken. Je gaat hiermee het economisch belang combineren met een dijkversterking. Het is een idee wat bespreekbaar zou moeten worden gemaakt in het atelier over het centrale deel van Arcen. Door breder te kijken en partijen enthousiast te maken, heb je een andere invalshoek om aan het gesprek te beginnen voor een volgende keer.

6. Rivierverruimende maatregelen

-> We kregen veel vragen over overige rivierverruimde maatregelen en wat voor invloed ze zouden kunnen hebben op de waterstanden. Hiervoor is een tool ontwikkeld, waarmee je kan 'spelen' met de verschillende maatregelen en de kosten die daarbij komen kijken. Hoewel de tool een aantal kanttekeningen heeft geeft het op hoofdlijnen een helder inzicht in de effecten van rivierverruimende maatregelen. Tijdens dit onderdeel is er in drie groepen 'gespeeld' met deze tool.

Opmerkingen naar aanleiding van interactieve sessie:

- Ingewikkelde tool en moeilijk leesbaar. In grote lijn is opgevallen dat de maatregelen veel meer benedenstrooms de maatregelen genomen moeten worden om bij Arcen effect te hebben.

-> Opmerking: Er moet transparantie zijn over de veiligheidsnorm. De vorige keer bij een bijeenkomst is dit al ter sprake gekomen. Hebben we wat te kiezen?

- Met de nieuwe normering worden de keringen hier op dezelfde manier ontworpen als in de rest

van NL. Dezelfde veiligheidsystematiek als in de rest van Nederland wordt gehanteerd. De individuele kans om te overlijden is gelijk aan de rest van Nederland en de relatief beperkte economische schade verklaart de lagere norm. Onder andere in Arcen hanteren we de laagste normklasse van Nederland en daardoor overstromen waterkeringen in Limburg als een van de eersten.

7. Afsluiting, evaluatie en rondvraag

-> Vervolgproces

12 juli kom stuurgroep bij elkaar. In deze stuurgroep wordt voor de enkele dijktrajecten een zeef gedaan, waardoor het na de zomervakantie de bedoeling is dat er een VKA gekozen kan worden. Arcen valt niet in deze categorie. We willen kijken of we de bestuurders kunnen voorbereiden om alternatieven die niet kansrijk zijn al af te laten vallen.

Voor het centrale deel van Arcen willen we na de zomer een ontwerpatelier organiseren.

We zitten midden in het onderzoek naar niet permanent gesloten en glazen waterkeringen. Daar komen we na de zomer op terug. De specifieke uitwerking is hierin nog niet meegenomen, maar er wordt gerekend aan wat technisch haalbaar is.

Opmerking: er wordt ook gekeken naar mogelijkheden om andere potjes aan te spreken, bijvoorbeeld vanuit recreatieoogpunt.

Informatieavond vindt plaats in het najaar. Ook een nieuwe omgevingswerkgroep zal na de zomer gepland worden.

-> Korte evaluatie en afronding

- Goede bijeenkomst. Goede ideeën gehoord. Nieuwe NAP-hoogtes toegelicht., inspirerend betoog voor zuidelijk deel. De tool was aardig om mee te spelen, maar wellicht handiger op groter scherm.
- Beeldvorming is beter. Maar In het middengedeelte is alles nog heel 'grijs'.
- Er liggen nog wel veel vragen.